

Швидкий перехід на дистанційне навчання через пандемію COVID-19 став для системи вищої освіти перевіркою на можливість адаптуватися для потреб суспільства, показав готовність до змін та наявність ресурсу. Однак отримані результати у стресовій ситуації у довготривалій перспективі не можуть бути впроваджені у практику без додаткового вивчення та розробки відповідного методичного, організаційного забезпечення як на рівні системи освіти загалом, так і на рівні кожного окремого закладу.

Список використаних джерел

1. Уроки «Стресс-теста»: вузы в условиях пандемии и после нее». *Аналитический доклад*. URL: https://www.hse.ru/data/2020/07/06/1595281277/003_%D0%94%D0%BE%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4.pdf
2. Братко І. В., Кушевська Н. М. Опыт дистанционного и виртуального обучения в период пандемии. *X Міжнародна науково-практична конференція "Trends in the development of modern scientific thought"* 2020. Ванкувер, Канада. С. 386–389. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32931>
3. Коронавірус та освіта: аналіз проблем і наслідків пандемії. Проект ПРООН «Права людини для України». 25.11.2020. URL: <https://cedos.org.ua/researches/koronavirus-ta-osvita-analiz-problem-i-naslidkiv-pandemii/>

Волошина М. Ю., магістр,
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Україна.
Науковий керівник – Прокоф'єва Л. Б., канд. пед. наук, доц.,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ У КЛАСИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Сьогодні процеси глобалізації з всесвітнім розмахом охоплюють тенденції економічного і політичного розвитку людського суспільства. Це диктує свої вимоги до професійних і особистих якостей випускників ВНЗ. Освітня система повинна чітко реагувати і визначати, якою їй бути у XXI столітті [2].

Перед ВНЗ, що готують майбутніх учителів географії, нині поставили завдання цілеспрямованого розвитку найвагоміших професійно важливих якостей педагога, залучення студентів до активних способів засвоєння соціального, наукового, культурного та педагогічного досвіду з метою використання в подальшій навчально-виховній діяльності.

Сьогодні більше двадцяти вищих навчальних закладів в Україні пропонують вищу географічну освіту. Широкий перелік спеціальностей, які є там, впливає з того, що університети постійно змагаються за вступників і докладають усіх зусиль, щоб запропонувати якомога більше варіантів на ринку педагогічно орієнтованої географічної освіти.

Відмінною рисою вищої географічної освіти в Україні є те, що фахівці з географії готуються у двох типах навчальних закладів: класичному та суто педагогічному університетах. Класичні університети більше зосереджуються на формуванні географічних компетенцій під час навчальних практикумів, а педагогічні спрямовані на засвоєння методів викладання географії. Класичний університет пропонує більш ретельну практичну підготовку завдяки тому, що вони мають власні навчальні бази та станції [1].

Одним із таких навчальних класичних закладів в Україні є Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, який має такі спеціальності, пов'язані з географією: 106 «Географія» та 014 «Середня освіта (географія)». Відсоток навчальних польових практик та практичних занять в університеті складає 25 % від загального обсягу навчального процесу. Практичні заняття проводяться в Україні та за кордоном, на станціях та на польових маршрутах. Загальні практичні заняття з фізичної географії проводяться на польовій станції школи Кринички (Балтський район, Одеська область); топографічні, метеорологічні, геоботанічні та економіко-географічні практики проводяться на станції Кринички, в передмісті Одеси та самій Одесі; гідрологічне практичне навчання – в басейнах річки Дністер, Дунай та на узбережжі Чорного моря.

Однією із проблем у формуванні компетентностей, пов'язаних із географією, під час навчальних практичних занять є необхідність вдосконалення алгоритму проведення таких практикумів, збільшення їх частоти та узгодження з теоретичним компонентом навчання студентів [1].

Можна стверджувати, що класичні університети позиціонують себе як заклади, що готують універсальних спеціалістів з географії з правом викладати у закладах середньої освіти. У процесі навчання більша увага приділяється конкретним, «вузькопрофільним» спеціалізаціям географічної спрямованості. Водночас ситуація на ринку праці спонукає до конкуренції для вступників, оскільки більшість «вузькопрофільних» спеціалізацій у них не є популярними, тому вони зменшують їх можливості працевлаштування. Через це в класичних вищих навчальних закладах спостерігається загальна тенденція до формування розгалужених напрямів, що складаються з усіх доступних спеціальностей з географії [1].

Педагогічні університети, навпаки, пропонують лише спеціальність: «Середня освіта (географія)», оскільки вибір абітурієнта педагогічного університету

вже пов'язаний з обраною педагогічною професією. Класичні університети пропонують вибір. Деякі студенти-бакалаври обирають спеціальність: «Середня освіта (географія)» лише для ступеня магістра. Під час навчання за програмою бакалавра студенти отримують освіту подвійної орієнтації.

Якщо порівняти два університети з позицій системного та компетентнісного підходів, то можна побачити, що бакалавр за спеціальністю: «Середня освіта (географія)» повинен мати певну цілісну компетенцію, яка, відповідно, складається з низки загальних та професійних кваліфікацій. Ці кваліфікації формуються внаслідок оволодіння певними предметами та в процесі практичного навчання. Перелік компетентності, що формуються за програмами бакалаврату в педагогічних та класичних університетах, принципово відрізняється. Хоча це частково відбувається у циклі обов'язкового професійного навчання, ситуація набагато складніша у циклі факультативних предметів. Деякі професійні географічні компетенції, які мають формуватися у студентів педагогічних університетів, практично відсутні (через заміну географічних предметів історичними). Отже, з'являється принципово інший кінцевий результат і принципово різні (як результат) цілісні компетенції майбутнього вчителя географії.

Можна впевнено сказати, що класичний та педагогічний університети випускають неоднаково кваліфікованих спеціалістів. Це може бути проблемою, оскільки такі випускники, які в майбутньому стануть викладачами географії, матимуть різні набори навичок та розуміння того, що має містити географія як предмет і яким навичкам необхідно навчати дітей шкільного віку.

Виходячи з вищеперерахованого, можна зробити висновки:

- Навчальний процес у класичних університетах України більше зосереджує увагу на формуванні географічних компетенцій під час навчальних практичних занять і дає значну перевагу викладачам географії, які закінчили такі вищі навчальні заклади, з погляду формування практичних навичок у своїх студентів у майбутньому.

- Педагогічні університети надають пріоритет практичним заняттям у школах та дитячих таборах. Пріоритетом педагогічних університетів є забезпечення оволодіння методами викладання географії, тимчасо як класичні університети приділяють більше уваги науковій складовій та самостійним дослідженням студентів, а методична підготовка майбутніх учителів географії має вже другорядне значення.

- Практична підготовка майбутнього вчителя географії в класичному університеті є більш ретельною. Це пов'язано з тим, що вони мають власні навчальні бази та станції.

- Однією з проблем у вихованні спеціальних компетентностей у майбутніх учителів географії під час навчальних практичних занять є необхідність

вдосконалення алгоритму проведення таких практикумів. Сьогодні теоретична підготовка повинна перетинатися з неодноразовими у навчальному році виїзними практиками та охоплювати різні періоди навчального року.

Список використаних джерел

1. Лунячек В. Е., Борисенко К. Б. Компетентнісна модель майбутнього вчителя географії як інструмент професійної підготовки в класичному університеті. *Нова педагогічна думка*. 2018. № 3(95). URL: https://www.researchgate.net/publication/330779331_Kompetentnisna_model_majbutnogo_vcitela_geografii_ak_instrument_profesijnoi_pidgotovki_v_klasicnomu_universiteti_VELunacek_KVBorisenko_Nova_pedagogicna_dumka_-_2018_-_No3_95_-_S99-110
2. Теорія і практика підготовки майбутніх учителів до педагогічної дії: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю / за ред. І. А. Зязюна, О. А. Дубасенюк. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/42971168.pdf>

Гернажа К. Р., здобувач вищої освіти,
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова,
Україна.
Науковий керівник – Прокоф'єва Л. Б. канд. пед. наук, доц.
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова,
Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ

В Україні на початку XXI століття освітній процес зазнав великих змін. Навчальні заклади XXI століття обумовлюють необхідність докорінного переосмислення освітніх завдань, актуалізації змісту навчання, створення проєктно-життєвого простору, технологій становлення індивідуальності особистості, спрямованих на розвиток конкурентоспроможного, компетентного фахівця, що творчо підходить до вирішення професійних проблем.

Аналіз науково-методичної літератури показує, що проблемою впровадження сучасних освітніх технологій у географічну освіту прямо чи опосередковано займалися географи М. М. Баранський, Л. М. Булава, В. М. Блазун, Л. М. Даченко, О. О. Жемеров, В. П. Корнєєв, І. П. Моїсєєва, Т. Г. Назаренко, О. М. Топузов, Б. О. Чернов, І. М. Шоробура та інші.

У перекладі з грецької «технологія» означає «сукупність способів переробки матеріалів, виготовлення виробів і процеси, що супроводять ці види